

W**e**BUI
TEN
PLAATS **Live**
K WIJ
31.08.2025 – 01.03.2026
A Here L
S R
TEET **Too** E

Volgend op de retrospectieve tentoonstelling *The Herd at the Watering Hole* rond het oeuvre van Lin May Saeed, die in lente en zomer van 2025 in het Hedge House te zien was, presenteert buitenplaats Kasteel Wijlre in het najaar de groepstentoonstelling *We Live Here Too*. Ook in deze tentoonstelling, samengesteld door gastcurator Lieneke Hulshof, staat onze relatie met dieren centraal. Waar Saeed in empathische voorstellingen een tijdloos en universeel verhaal over mensen en dieren vertelt, brengt *We Live Here Too* nieuw en recent werk bij elkaar van kunstenaars die inzoomen op actuele thematiek in de relatie tussen mens en dier. We leven immers in een tijd van verstoorde verhoudingen, die voor een belangrijk deel terug te voeren zijn op onze ontwortelde relatie met de levende wereld om ons heen. In de tentoonstelling *We Live Here Too* proberen kunstenaars de impact van ons handelen op het meer-dan-menselijk leven in ons gemeenschappelijke habitat invoelbaar te maken. Daarvoor experimenteren sommige kunstenaars met perspectiefwisseling: hoe ervaart een dier menselijke invloed? Aan de hand van unieke aspecten van dieren die op of rond de buitenplaats voorkomen, presenteert de tentoonstelling onverwachte alternatieven voor ingesleten antropocentrische patronen.

Dieren zijn in de loop der eeuwen weliswaar gezakt in de door de mens bedachte hiërarchie van leven op aarde, maar voor planten geldt dat nog veel sterker. Zoals de Italiaanse filosoof Emanuele Coccia het formuleert in 'Het Leven van Planten' (2018): 'Planten zijn de immer gapende wonde van het metafysische snobisme dat vormgeeft aan onze cultuur'. In het Koetshuis presenteert het in Maastricht wonende en werkende kunstenaarsduo Marta & Slava (Marta Volkova en Slava Shevelenko) de tentoonstelling *Hidden Messages*, over de onzichtbare wereld van planten.

Introduction

EN

For the autumn and winter, Kasteel Wijlre estate has invited Lieneke Hulshof to curate the group exhibition *We Live Here Too* at the Hedge House. This show continues the exploration of our complex ties with animals, following on from the Lin May Saeed retrospective, *The Herd at the Watering Hole*, which was on view in the spring and summer of 2025. Whereas Saeed's empathetic representations tell a timeless, universal story about human-animal interaction, *We Live Here Too* brings together new and recent work by artists addressing urgent, contemporary aspects of this relationship. After all, we live in a time of profound imbalance, much of it born from our fractured connection with the natural world around us. The artists in *We Live Here Too* examine the impact of our actions on more-than-human life in the shared habitat we all occupy. To this end, some artists shift perspectives to ask how wildlife experiences human influence. Drawing on the unique traits of the fauna in and around the estate, the exhibition offers unexpected alternatives to entrenched anthropocentric paradigms.

Over the centuries, animals have fallen within the human-made hierarchy of life on earth, but this is even more true for plants. In his 2018 book *The Life of Plants*, Italian philosopher Emanuele Coccia conveys this sentiment, observing, 'Plants are the always open wound of the metaphysical snobbery that defines our culture.' In the Coach House, Maastricht-based artist duo Marta & Slava (Marta Volkova and Slava Shevelenko) present *Hidden Messages*, an exhibition exploring the hidden world of plants.

As fact and truth become ever more subordinated to opinion and emotion, Marta & Slava's artistic practice strikes a powerful chord within the current

In een tijd waarin feit en waarheid steeds ondergeschikter raken aan meningen en emoties, resoneert de artistieke praktijk van Marta & Slava sterk met de politieke actualiteit. Hun veelzijdige werk leunt namelijk stevast op een erudiete, speels-kritische toepassing van fictie als middel om onze werkelijkheid te duiden. Nu antidemocratische en totalitaire krachten de manipulatie van het publieke discours met feitenvrije informatie hebben geperfectioneerd, dringt zich de vraag op: hoe kunnen fictie en fabulatie worden ingezet om ons een andere wereld voor te stellen? Een wereld die niet gebaseerd is op uitsluiting en onderdrukking, maar op saamhorigheid en solidariteit?

In *Hidden Messages* staat het illustere Mandragora Instituut centraal, waar, zo beweren de kunstenaars, lange tijd onderzoek is gedaan naar de onzichtbare communicatie tussen planten en mensen. Nadat wetenschappers ontdekten dat planten in staat zijn om contact te maken met elkaar en andere levensvormen (zoals insecten), bleek uit onderzoek in het Mandragora Instituut dat planten en bloemen ook boodschappen naar de mens sturen. Uit deze communicatie blijkt dat niet alleen de mensen proberen hun band met de natuur aan te halen, maar de natuur ook naar de mens toe wil bewegen om haar verloren gegane eenheid te herstellen, en in gezamenlijkheid tegenwicht te bieden aan de crisis waarin we ons bevinden. In nieuwe schilderijen, vazen, beelden en maquettes maken Marta & Slava ons op de van hen bekende melancholisch-humoristische wijze deelgenoot van een onzichtbare geschiedenis, die ons wellicht in de richting van een alternatieve, gemeenschappelijke toekomst kan wijzen.

Xander Karskens
directeur buitenplaats Kasteel Wijlre

political climate. Their multifaceted work weaves erudition with playful critique, using fiction to unravel the threads of our reality. Now that anti-democratic and totalitarian forces have perfected the art of twisting public discourse with lies and deception, a vital question arises: how can fiction and fabulation help us imagine a world rebuilt, not on exclusion and oppression, but on togetherness and solidarity?

Hidden Messages revolves around the enigmatic Mandragora Institute, a place where, the artists claim, long-term research has uncovered formerly unobserved communication between plants and humans. After its scientists revealed that plants can converse with one another as well as other life forms, such as insects, the Mandragora Institute's investigations went on to prove that plants and flowers send messages to us too. This communication demonstrates that while humans want to strengthen their bond with nature, nature itself yearns to reconnect with humanity and restore its lost unity so that together we can resist the crisis engulfing us all. Through their signature blend of melancholy and humour, Marta & Slava's new paintings, vases, sculptures and maquettes draw us into an invisible history that may point us towards an alternative, shared future.

Xander Karskens
director Kasteel Wijlre estate

We Live Here Too

We Live Here Too

Hedge House

We Live Here Too

Mijn tong op het RVS

Op 1 april 2024 telde de Limburgse pluimveehouderij 13.623.274 kippen. Dat zijn ongeveer twaalf keer zo veel kippen als Limburgers. Die meer dan 13 miljoen kippen zijn inmiddels allemaal geslacht. In heel Nederland wonen aanzienlijk meer kippen dan mensen. Toch zien we ze nooit als ze nog leven. Ze zijn aan ons zicht onttrokken in afgeschermd schuren, gesloten vrachtwagens en afgelegen slachthuizen. Ruiken, dat is de enige manier hoe je ze kan opmerken in het landschap. Tijdens mijn dagelijkse fietstochten naar de middelbare school was, van alle passerende stallen, de geur van kippenschuren het penetrantst.

Niet alleen de bio-industrie, maar ook andere industrieën, zoals energiewinning of toerisme, leggen een druk op het landschap. Hier in Zuid-Limburg en in de rest van Nederland. De gevolgen kennen we inmiddels. Recent nog een leeuwerik zien vliegen?

Het dier niet kennen

Op het plein voor mijn huis worden jaarlijks klaprozen en korenbloemen gezaaid. In de loop van de lente komen daar de eerste bijen op afvliegen. Ik voel vaak medelijden op dat moment. Hetzelfde geldt voor de eenzame vlinders in de zomermaanden, ze hebben iets treurigs. Mijn medeleven komt voort uit de zorgelijke gedachten dat bijen en vlinders steeds minder plek hebben in Nederland.

Een vrij idiote gewaarwording natuurlijk. Alsof deze insecten, die maar een paar weken leven, een besef hebben van een geschiedenis. Alsof ze weten hoe hun leefwereld er twintig jaar geleden uitzag. Ik projecteer mijn eigen ongenoegen over de staat van het landschap op deze dieren, maar heb in werkelijkheid geen idee hoe zij zich voelen.

My Tongue on Stainless Steel

On 1 April 2024, Limburg's poultry industry comprised 13,623,274 chickens. That's roughly twelve times the human population of Limburg. All thirteen million of those chickens have since been slaughtered. Across the Netherlands, chickens far outnumber humans, yet we never see them when they're still alive. They are kept out of sight in enclosed sheds, sealed trucks and remote slaughterhouses. Their presence in the landscape is marked only by their smell. Of all the farms I passed on my daily bike ride to school, the stench from the chicken sheds was the most pungent.

The intensive farming industry, along with sectors such as energy production and tourism, places significant pressure on the landscape in South Limburg and across the Netherlands. We are now aware of the consequences. Have you seen a skylark in flight recently?

Not understanding the animal

Every year, poppies and cornflowers are sown in the square outside my house. When the first bees arrive in spring, I often feel sorry for them. The same applies to the lonely butterflies in the summer months, who seem somewhat forlorn. My concerns stem from the troubling thought that bees and butterflies continue to lose their habitat throughout the Netherlands.

Yet I acknowledge the folly of these feelings. These insects live only a few weeks, without any sense of history or awareness of what their environment looked like two decades ago. I'm projecting my worries about the landscape's decline onto them, though in truth, I cannot know their experience.

We Live Here Too

De Duitstalige schrijver Elias Canetti (1905-1994) schreef onder andere over de scheiding tussen mensen en dieren. Een van de belangrijkste redenen voor deze volgens hem onomkeerbare scheiding van het menselijk en dierlijk bestaan zou liggen in de absolute onwetendheid van mensen over het perspectief van dieren:

“Het onbereikbare aan dieren is dat we niet weten hoe zij ons zien.” Hij stelde dan ook dat wij houden van dieren juist omdat we ze niet begrijpen. “Dieren zeg je. Wat bedoel je? Je bedoelt alles wat leeft en waarvan je houdt omdat je het niet begrijpt.”

Horizontaal

Het is een westerse conclusie om te stellen dat er een scheiding is tussen het mensen- en dierenrijk. Er zijn tal van plekken op de wereld waarin het denken in rijken, en dus deze scheiding, niet geldt. Waarin de aanwezigheid van een dier niet verschilt met die van een mens of plant. En ook kunst biedt ruimte voor een wisseling van perspectief: artistieke ingrepen dragen vaker bij aan het inleven in iets buiten jezelf. Ik denk aan kunstenaar Thomas Thwaites die een geitenpak voor zichzelf maakte en drie dagen met een geitenkudde leefde, sliep en at in de Alpen. In 2023 stelde kunstenaar Martin Brandsma zijn werk tentoon bij buitenplaats Kasteel Wijlre. Al jaren doet hij onderzoek naar de klapekster. Hij volgt de vogels in een natuureservaat bij Wolvega, tekent ze en bouwt ook subtiele sculpturen in het landschap, waaraan de klapekster zijn prooien kan spiesen. In Lapland ging hij nog een stap verder: hij klom in een boom met een zwart masker en riep zoals de klapekster doet. Vanuit de takken, hoog boven het landschap, probeerde hij letterlijk het perspectief van de vogel aan te nemen.

Maar toch, er blijft een onmogelijkheid schuilen in het volledig 'begrijpen' van een dier. Van wat ze zien, denken, ervaren, voelen, ruiken. Een kunst-

Hedge House

The German-language writer Elias Canetti (1905–1994) wrote, among other things, about the separation between humans and animals. A primary reason for what he saw as the irreversible divide between human and animal existence lies in our complete ignorance of the animal perspective. ‘The unattainable thing about animals’, he wrote, ‘is that we don’t know how they see us.’ He argued that we love animals precisely because we don’t understand them, adding, ‘Animals, you say. What do you mean? You mean everything that lives and that you love because you don’t understand it.’

Horizontal

It is a typically Western notion to assert a clear divide between the human and the animal realms. Yet in many parts of the world, people do not think in such separate categories, so the distinction between humans and animals does not apply; the presence of animals is equal to that of plants or indeed other humans. Art, too, offers scope for a change in perspective. Artistic projects often help people empathise with something beyond themselves. For example, Thomas Thwaites made a goat suit and lived for three days sleeping and eating with a herd of goats in the Alps. Martin Brandsma spent years studying the great grey shrike, observing the birds in a nature reserve near Wolvega, sketching them and creating unobtrusive sculptures in the landscape that serve as perches for skewering its prey. In 2023, he exhibited this work here at the estate. He later continued this approach in Lapland, where he climbed a tree wearing a black mask and imitated the shrike's call. From the branches, high above the landscape, he literally tried to adopt the bird's point of view.

Nevertheless, it remains impossible to fully 'understand' an animal and what they see, think, experience, feel and smell. A work of art is, after all, always

werk blijft bedacht door een mens. Desondanks wordt de poging ondernomen door kunstenaars. Omdat in het proberen van iets wat bij voorbaat niet kan lukken schoonheid zit. Omdat de nieuwsgierigheid te groot is. Omdat de noodzaak soms te dringend voelt.

De tentoonstelling

Hoe ervaren dieren de druk op het landschap? Wat doet het met ze dat hun leefomgeving met het jaar meer verandert? In de tentoonstelling *We Live Here Too* willen kunstenaars de impact van menselijk handelen op dieren invoelbaar maken. Alle dieren die via de kunstwerken een stem krijgen, komen voor in de regio rondom de buitenplaats, van koeien, tot ijsvogels en honden. Daarvoor gebruiken de kunstenaars vaak een perspectiefwisseling: hoe ervaart een dier menselijke invloed?

Zo legt **Janis Rafa** met een warmtebeeldcamera een ondergrondse bunker vast. Het eerste deel van haar film is geschoten door een mens. We zien deze persoon niet, maar alles is op ooghoogte gefilmd. Door het gebouw beweegt ook een roedel honden die reageert op de aanwezigheid van deze persoon. In het tweede deel van de film is de camera bevestigd op het lichaam van een hond. Opnieuw zien we het lichaam van de hond niet, maar alles is vanuit een laag perspectief gefilmd; de gangen flitsen voorbij wanneer de hond rent. De andere honden komen nu dichterbij de camera: zonder de aanwezigheid van een menselijk lichaam bewegen ze zich volkomen vrij. De film stelt vragen over menselijk gevangenschap en stelt een tussenzone voor waar mensen en niet-mensen verzoening kunnen vinden. Met haar neonkunstwerken, teksten die helgroen oplichten aan de muur, laat Rafa opnieuw zien dat ze de blik van het menselijk perspectief wil kantelen. De teksten lezen erotisch en spelen met het spel van wederzijdse instemming. Maar wat als dit niet de woorden van een mens zijn, maar van

conceived by a human. Still, artists continue to try, drawn by the beauty of the attempt itself, by a persistent curiosity, or by a pressing sense of urgency.

The exhibition

How do animals experience the strain placed on their environment? How are they affected as their habitats change with each passing year? In the exhibition *We Live Here Too*, artists aim to make the impact of human activity on animals palpable. All the animals given a voice through the artworks, from cows to kingfishers to dogs, are found in the region around the estate. To achieve this, the artists often employ a shift in perspective, asking how an animal experiences human influence.

Janis Rafa uses a thermal imaging camera to document an underground bunker. The first part of her film is shot at eye level by a human, though this person remains unseen. A pack of dogs also moves through the space, responding to the human's presence. In the second part, the camera is attached to a dog. Again, we do not see the animal itself, but the low camera angle reveals its perspective, with corridors flashing past as it runs. The other dogs now approach the camera more closely. Without human presence, they move with complete freedom. The film raises questions about human confinement and envisions an intermediate zone where humans and non-humans may find reconciliation.

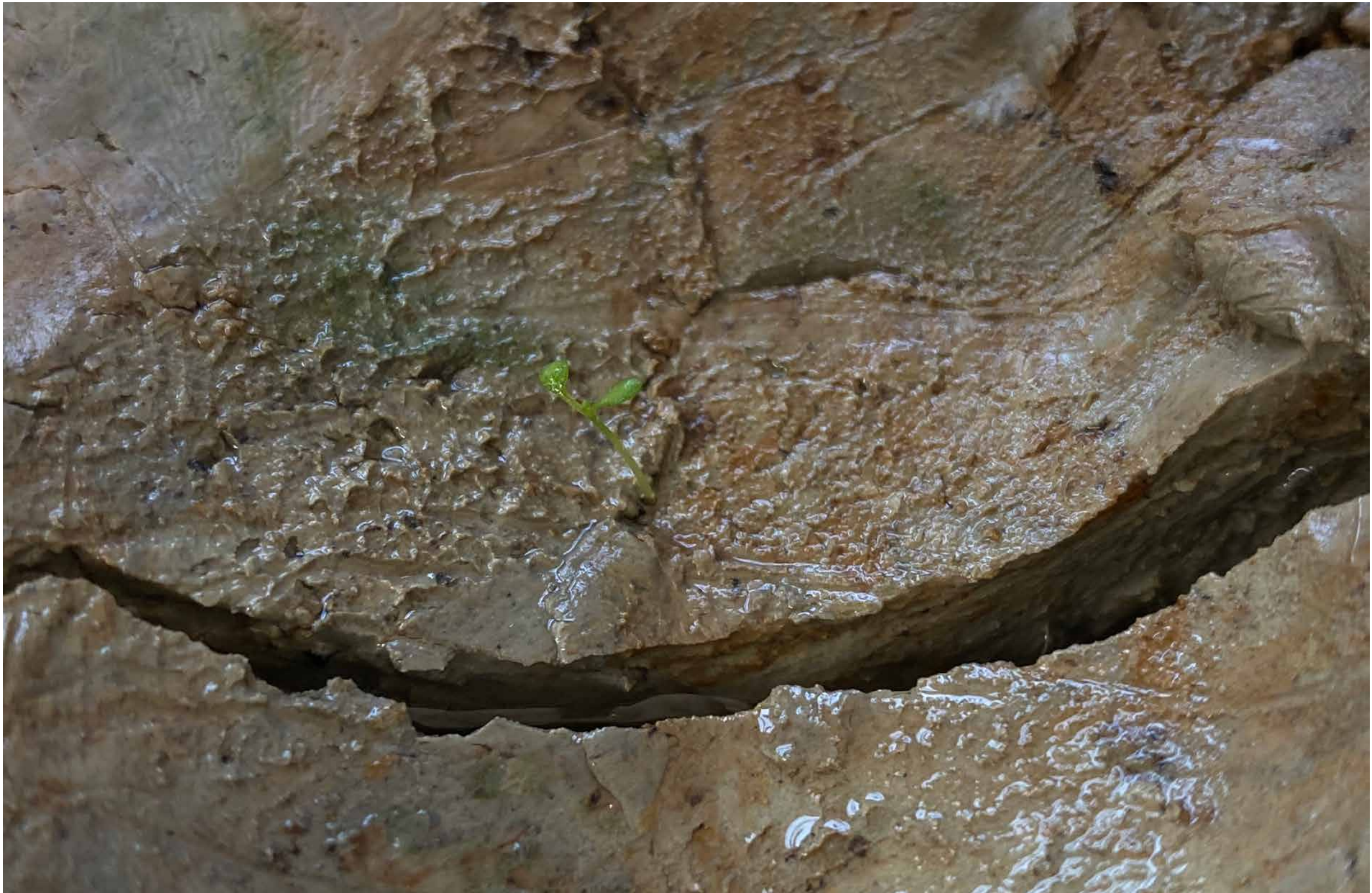
Rafa's neon works of vivid green texts glowing on the wall reflect her ongoing efforts to shift the human perspective. The phrases evoke eroticism and the dynamics of mutual consent. But what if the speaker is not human, but an animal? A seductive hint becomes a political statement. To what extent can silence be taken as consent if protest is only recognised when spoken

We Live Here Too

Hedge House

Janis Rafa, *Thank you for licking my body but keep it out of your mouth*, 2023
Neon licht, glas, metaal · Neon light, glass, metal
Installatiebeeld solotentoonstelling · Installation view, solo exhibition Janis Rafa: *Feed me. Cheat me. Eat me*, Eye Film Museum, Amsterdam
Foto: Hans Wilschut

Taqwa Ali, *Garden (detail)*, 2025
Gebakken rivierklei · Baked river clay

Mounir Eddib, *Mother Ocean, Motherland*, 2025
 Olie, lood, tin en teer op canvas · Oil, lead, tin and tar on canvas
 170 × 170 cm

We Live Here Too

een dier? Dan verandert de betekenis van een sexy toespeling in een politieke uitspraak. In hoeverre kan stilte als instemming worden geïnterpreteerd, als men alleen luistert naar protest wanneer dat in menselijke taal wordt geuit? Deze neonwoorden zijn een commentaar op de oorverdovende stilte rondom uitgebuide dieren in de bio-industrie.

Ook **Taqwa Ali** wil de blik van de toeschouwer laten kantelen. De bodem van diepe rivieren wordt niet waargenomen door mensen. In Limburg zijn het onder andere de rivierrombouten en grote modderkruipers die deze bodems bewonen. Voor de tentoonstelling heeft Ali een sculptuur uit haar academietijd in Maastricht verder ontwikkeld. Ze verzamelde klei uit de bodem van de Voer. De vrijwilligers van de buitenplaats die wekelijks de tuin onderhouden, liet ze met blote voeten in deze natte klei lopen. Iedere voet liet een afdruk achter en werd één met de voet die er daarna overheen stapte. Het doet Ali denken aan de rivierbedding van de Nijl in Soedan waarnaast ze is opgegroeid. Koeien en ander vee stapten er dagelijks doorheen waarbij hun sporen enige tijd bleven bestaan en met elkaar vermengden. Ook maakte Ali een schilderij van dezelfde Limburgse rivierklei. Als een ode aan een wereld bestemd voor dieren, maar die voor de mens veelal verborgen blijft.

Filosoof Jane Bennett suggereert dat alle aardse materialen, zoals regenwormen, metalen, plastics en bacteriën een archief vormen met sporen van menselijke en niet-menselijke geschiedenissen. Een archief dat voortdurend in beweging is, maar toch in staat is om duizenden jaren aan informatie vast te houden. Dieren in de bodem zijn onderdeel van dit archief. Limburg kent, net als de rest van Nederland, een geschiedenis van verschillende industrieën die invloed uitoefenen op de staat van het landschap. Bekend zijn natuurlijk de mijnen uit de vorige eeuw of de cementindustrie in Maastricht.

Hedge House

in human language? These luminous words speak to the unheard suffering of factory-farmed animals.

Taqwa Ali reveals hidden worlds beneath the surface. Deep riverbeds are not visible to humans. In Limburg, bottom-dwelling creatures such as crayfish and loaches inhabit such aquatic environments. For this exhibition, Ali has further developed a sculpture from her studies at the academy in Maastricht. She collected clay from the bottom of the Voer river and asked the Kasteel Wijlre estate's weekly garden volunteers to walk barefoot through the wet clay, leaving footprints that merge as each step overlaps the last. Ali evokes the Nile riverbed in Sudan, the country where she was raised, where cows and other livestock walk through it daily, similarly leaving tracks that intertwine and linger. Ali has also made a painting using the same Limburg river clay as an ode to this realm for aquatic life that remains beyond our view.

The philosopher Jane Bennett suggests that all matter within the earth, such as earthworms, metals, plastics and bacteria, forms an archive containing traces of both human and non-human histories – an archive constantly in motion yet capable of recording information over millennia. Soil-dwelling creatures are part of this record. Like the rest of the Netherlands, Limburg has a history of industries that have impacted the landscape, including the historic twentieth-century coal mines and Maastricht's cement industry.

Mounir Eddib grew up in Belgian Limburg with his grandfather, who worked in the mines. At the centre of his painting stands an ocean creature made partly of molten lead surrounded by dripping shades of blue. The creature is

Mounir Eddib groeide op in Belgisch Limburg met een opa die in de mijnen werkte. Centraal in zijn schilderij verschijnt een gedaante: een oceaanwezen, deels gevormd uit gesmolten lood en omgeven door afdruipeblauwtinten.

Het wezen is geïnspireerd op het Limburgse landschap, dat gekenmerkt wordt door kalkgesteente, gevormd op de bodem van een zee die dit gebied 65 miljoen jaar geleden bedekte. Mergel werd, net als steenkool, uit de grond gewonnen in deze regio. In dit gesteente leeft, zoals Eddib het omschrijft, 'Moeder Zee' voort. Ze waakt over de dieren die vandaag de dag overleven in een landschap dat sterk door de mens is gevormd. Het lood in het werk verwijst als grondstof niet alleen naar de mijnbouw, maar ook naar Marokkaanse volksrituelen. Als kind zag Eddib hoe zijn moeder vloeibaar lood in water goot, een magische handeling, bedoeld als zuivering en voor-spelling.

De Silbersee is een kunstmatig meer gevormd in een voormalige openlucht-bruinkoolmijn in Oost-Duitsland. Na de winning van bruinkool werd de groeve gevuld met afval van lokale chemische fabrieken. De giftige modder vernietigde het bestaande ecosysteem. Toch ontstond er in dit toxische water een nieuw microbiom. **Stef Veldhuis** heeft in het DNA van één van deze microben nieuwe informatie gecodeerd. Hij koos voor de zin "For every atom belonging to me as good belongs to you" uit 'Song of Myself' uit 1855 van dichter Walt Whitman. Een gedicht over een mens die samensmelt met alles wat hij waarneemt in het landschap. Veldhuis heeft de gecodeerde microben teruggeplaatst in een sculptuur waarin ze zich kunnen muteren. Hierdoor neemt het gecodeerde geheugen in de loop van de tijd nieuwe vormen aan. De oorspronkelijke zin verandert gedurende de tentoonstelling. Veldhuis geeft zo het kleine leven op aarde een taal die wij kunnen lezen.

inspired by the Limburg landscape, which is known for its limestone formed under a sea that covered the area 65 million years ago. Like coal, marl was also extracted from the ground in this region. Within this rock, what Eddib describes as 'Mother Sea' lives on. She watches over the animals that continue to endure in a landscape profoundly altered by human hands. The lead in this work evokes not just the world of mining but also Moroccan folk rituals. As a child, Eddib watched his mother pour lead into water in a magical gesture that was part purification, part divination.

The Silbersee is an artificial lake formed in a former open-pit lignite mine in East Germany. Once the last of the coal had been extracted, the quarry was filled with waste from nearby chemical factories. Despite the toxic sludge having destroyed the existing ecosystem, a new microbiome developed in the contaminated water. **Stef Veldhuis** has encoded new information into the DNA of one of its microbes: a line from Walt Whitman's 1855 poem 'Song of Myself' that reads, 'For every atom belonging to me as good belongs to you.' The poem speaks of the self dissolving into its surroundings, of a person becoming the landscape. Veldhuis has placed the modified microbes inside a sculpture where they can mutate. As time unfolds, the encoded memory transforms, and the sentence changes over the course of the exhibition. Veldhuis thus offers us a script rewritten by life itself. Even in former mines completely depleted by human activity, life finds its voice once more.

Human activity is changing not only the soil but also the weather. Summers are increasingly drier, winters are wetter, and extreme, unpredictable weather events are becoming more frequent. Frost, for example, now tends to appear with less predictability.

We Live Here Too

Hedge House

Stef Veldhuis, *MicroCodex* (procesbeeld · process image), 2025
Genetisch gemodificeerd microorganisme · Genetically modified microorganism

Zelfs in voormalige mijnen, die totaal verschaald zijn door menselijk handelen, wordt nieuw leven geleefd.

Niet alleen de bodem, ook het weer verandert door menselijk toedoen. Zomers zijn droger, de winters natter en extreme en onvoorspelbare weeromstandigheden wisselen elkaar af. Zo blijkt vorst steeds vaker onverwacht toe te slaan.

In de onverwachts strenge winter van 2018 werd een ijsvogel, midden in haar jachtvlucht, bevroren aangetroffen in een meer. Het moment van vliegen werd zo letterlijk vastgelegd. In de sculptuur van **Vibeke Mascini** zit een ijsvogel ingesloten. Het werk draagt de titel *Hemidemisemiquaver*. Dit is de kortste muzieknoot die er bestaat: als het kortst mogelijke moment dat binnen de tijd wordt opgerekt. De ervaring van tijd is belangrijk in het oeuvre van Mascini. In haar sculptuur *Dust Suns xiv* zien we een vliegtuigpaneel. Voor dit werk onderzocht ze manieren waarop motten en vlinders zijn geïntroduceerd in lokale ecosystemen wereldwijd. Ze keek naar natuurlijke vliegroutes van de vlinders zelf, maar ook naar georganiseerde import of smokkel per vliegtuig. Uit een oude collectie van opgezette motten en vlinders, die allemaal zijn aangetroffen op plekken waar ze oorspronkelijk niet vandaan komen, werd het stof van de vergane dieren verzameld. Dit materiaal gebruikte ze vervolgens in een zelfontwikkelde elektrostatische tekenmethode, waarbij de patronen van vlinderstof worden ingesloten tussen vliegtuigramen.

During the unexpectedly harsh winter of 2018, a kingfisher was found in a lake, frozen in the midst of its hunting flight. The sculpture *Hemidemisemiquaver* by **Vibeke Mascini** features a kingfisher encased in ice. The title denotes the shortest possible musical note, yet here it suggests a fleeting instant that has been temporally extended. How we experience time plays a key role in Mascini's work. In her sculpture *Dust Suns xiv*, which features an aircraft panel, she investigated how moths and butterflies have been introduced into local ecosystems around the world. She studied their natural flight paths as well as cases of organised import and smuggling by plane. From an old collection of mounted moths and butterflies, all found far from their native habitats, she collected the dust from their decayed bodies. This material was subsequently utilised in a self-developed electrostatic drawing technique in which the patterns of butterfly dust are enclosed between aircraft windows like fragile memories frozen in flight.

Avian imagery is a recurring element in the work of **Juul Kraijer**. She exhibits a monumental piece in which a human figure is shrouded by a cluster of great egrets. Once hunted to the brink of extinction, the great egret is gradually re-establishing itself the Netherlands. Native to southern Europe, the species has experienced significant population growth in Limburg since 2000, particularly during the winter months. Winged creatures recur throughout Kraijer's drawings, from hummingbirds and flies to moths and egrets. A flying animal possesses qualities no human body can, yet Kraijer's charcoal lines coalesce the two forms into one.

Like mining, intensive livestock farming also has a significant impact on the landscape. Whereas Janis Rafa's light sculptures evoke animals in sheds and slaughterhouses, the projects by Jori(k) Galama and Bart Houwers address the agricultural sector more directly.

We Live Here Too

Hedge House

Vibeke Mascini, *Dust Suns xiv* (detail), 2003
Vergane motten en vlinders, statische elektriciteit ingesloten in vliegtuigraampjes en Optium acryl, versterkt aluminium vliegtuigpaneel, op maat gemaakte metalen steun · Decayed moths and butterflies, static electricity sealed in airplane windows and Optium acrylic, reinforced aluminium airplane panel, custom-made metal support
Installatiebeeld · Installation view, Martin van Zomeren Gallery
Foto: Marlise Steeman

Juul Kraijer, *Zonder titel* · *Untitled*, 2012
Houtskool op papier, in lijst met museumglas ·
Charcoal on paper, framed with museum glass
100.3 × 140 cm

We Live Here Too

Ook in het werk van **Juul Kraijer** zijn vogels aanwezig. In de zaal hangt een monumentaal werk waarin een mensfiguur wordt bedekt door enkele zilvereigers. De grote zilvereiger, die vroeger bijna was uitgestorven door de jacht, keert langzaam terug naar Nederland. Deze vogel, oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Europa, heeft sinds 2000 een opmerkelijke populatie-groei in Limburg, vooral in de wintermaanden. Gevleugelde dieren keren vaker terug in Kraijers tekeningen — van kolibries tot vliegen en van motten tot reigers. Een vliegend dier heeft eigenschappen die een mens nooit zal bezitten, en toch laat Kraijer deze twee verschillende lichamen via haar houtskoollijnen samensmelten.

Een andere industrie die veel invloed heeft op het landschap is de bio-industrie. Waar de lichtsculpturen van Janis Rafa al een indruk geven van dieren in een stal of slachthuis, richten ook de projecten van Jori(k) Galama en Bart Houwers zich op de agrarische sector.

Jori(k) Galama onderzoekt in hun film *Yntolerânsje* hoe de koe als symbool verweven is met de Nederlandse identiteit. De speculatieve film start met het lot van een kudde koeien op Île Amsterdam, een klein eiland in de Indische Oceaan waar in de 19e eeuw vijf koeien werden achtergelaten door Europese kolonisten. Deze koeien groeiden uit tot een kudde van ongeveer 2000 dieren, die naar verluidt het inheemse ecosysteem bedreigden. In 2010 besloot de Franse regering de kudde uit te roeien. Galama laat een koeienfluisteraar in gesprek gaan met het enige overlevende rund: een gehandicapte stier die nu verblijft in een koeienrusthuis in Friesland. Via de fluisteraar kunnen wij, de toeschouwers, het manke dier wellicht begrijpen. Dit gesprek vormde de basis voor een associatief verhaal over onder andere de rol van koeien in het Nederlandse koloniale rijk, de cultuurstrijd rondom melk en de hedendaagse boerenprotesten. Ook maakte Galama, verwijzend

Hedge House

In the speculative film *Yntolerânsje*, **Jori(k) Galama** examines how the cow functions as a culturally loaded symbol within Dutch identity. The story begins on Île Amsterdam, a remote island in the Indian Ocean, where five cows were abandoned by European colonists in the nineteenth century. Over time, they grew into a herd of around two thousand cattle and were said to have threatened the island's ecosystem. In 2010, the French government ordered their extermination. We are introduced to a cow whisperer who communicates with the only surviving animal, a disabled bull now living in a cattle retirement home in Friesland. Through the whisperer, we are invited to understand the animal's story. Their exchange establishes an associative narrative linking Dutch colonial livestock practices, the cultural politics of milk, and contemporary farmer protests. As a material extension of this inquiry into the complex interdependence between humans and cattle, Galama has also made a new sculpture from a repurposed breeding dummy, a mechanical cow-shaped device used for collecting semen from bulls.

Returning to chickens, **Bart Houwers**, the eldest son of a farming family who chose not to inherit his father's pig farming business, transforms the legacy of the centuries-old family farm into his art instead. For this exhibition, he acquired a second-hand slaughterhouse device used to decapitate chickens. Houwers explains that humans struggle to relate to chickens due to biological differences and their relative invisibility in the landscape. He therefore decided to hang the decapitation device at human height, thereby inverting the usual reality. He also fashioned a sculpture from hollowed eggs pierced with tiny glowing holes. Unlike the pigs of his youth, he considers chickens to be far more fragile, just like eggshells.

Jori(k) Galama, *Yntolerânsje* (still), 2024
Eenkanaals video · *Single-channel video*

naar de verstrengeling tussen koe en mens, een nieuwe sculptuur van een gebruikte dek-dummy: een mechanisch wagentje in de vorm van een koe dat wordt gebruikt voor het aftappen van sperma bij stieren.

Terug naar de kippen. **Bart Houwers** is de oudste boerenzoon die het varkensbedrijf van zijn vader niet overnam. Het vee is al jaren weg, maar Houwers bedacht dat hij de traditie van het overnemen van de eeuwenoude familieboerderij wel kon vertalen naar zijn kunstpraktijk. Hij kocht voor de tentoonstelling een gebruikt object uit een slachthuis waarmee kippen worden onthoofd. Volgens Houwers is het als mens moeilijk om je tot een kip te verhouden door de biologische verschillen, maar ook door de onzichtbaarheid in het landschap. Daarom besloot Houwers het onthoofdingsobject ter hoogte van een mensenlichaam te hangen. Als een omdraaiing van de werkelijkheid.

Daarnaast ontwikkelde hij een sculptuur van lege eieren met gaatjes erin die oplichten. Kippen zijn, in contrast met de varkens uit zijn jeugd, veel kwetsbaarder. Zoals eierschalen dat ook zijn.

Het is een veel voorkomende opmerking, maar daarom niet minder waar. Hoe kan het toch dat wij huisdieren liefhebben, maar dagelijks in Nederland ongeveer 1.8 miljoen dieren uit de veehouderij slachten? Het Hedge House waarin *We Live Here Too* te zien is, is ontworpen door Wiel Arets. Hij maakte niet alleen een tentoonstellingsruimte, maar integreerde ook een orchideënkas en een kippenren. Het is dus niet helemaal waar dat kippen altijd onzichtbaar zijn.

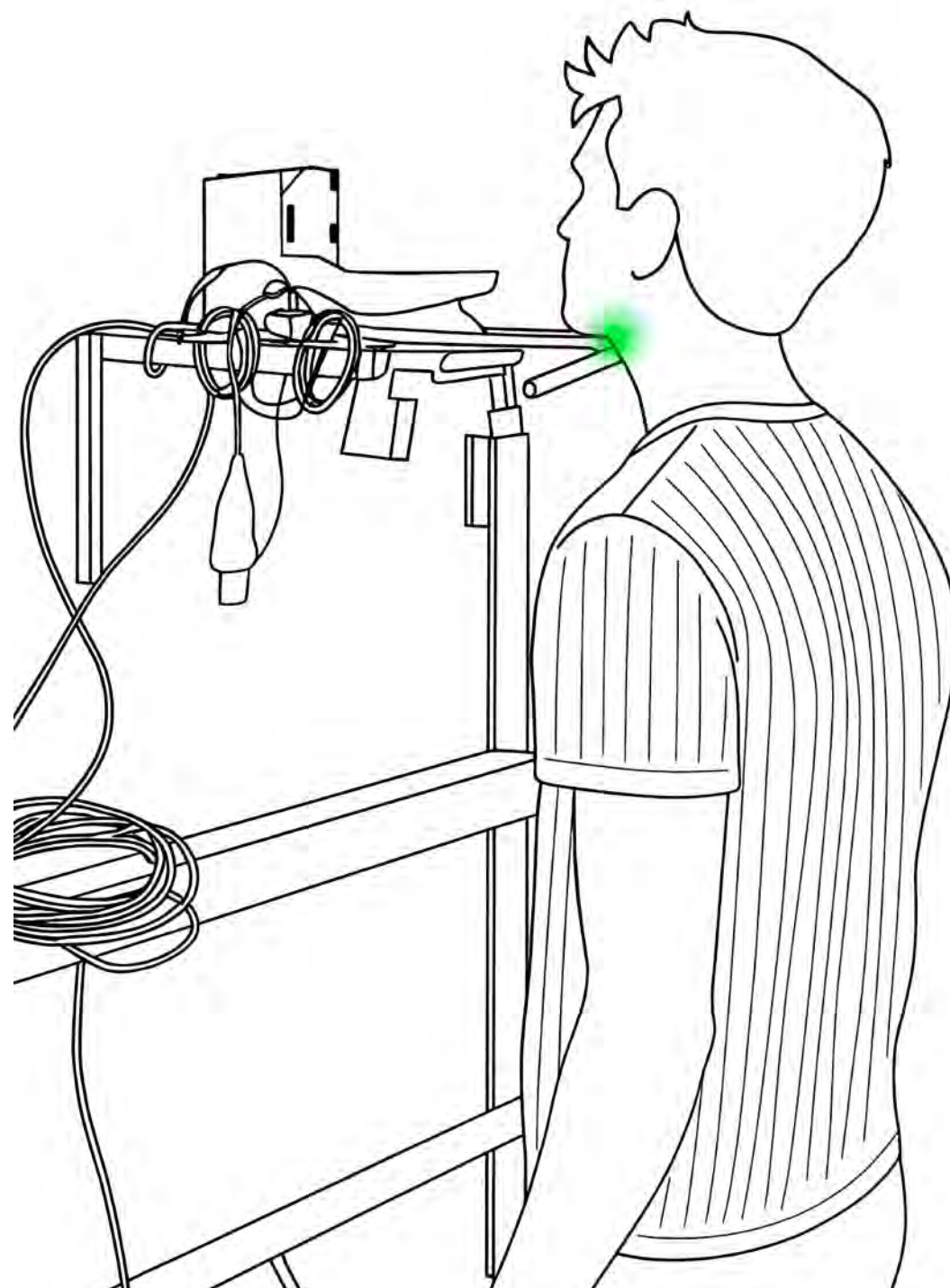
It is a common observation, but that does not diminish its truth: how can we cherish pets while 1.8 million farm animals are slaughtered daily in the Netherlands? The Hedge House, where *We Live Here Too* takes place, was designed by Wiel Arets to house not only an exhibition space but also an orchid greenhouse and a chicken run. So, it is not entirely true that chickens are always hidden from view.

There are also places in the Netherlands where chickens are protected and considered part of the household, much like cats and dogs. On the estate, they stay in a coop to keep them safe from the wild animals that inhabit the grounds. This demonstrates that the relationship between humans and animals is not equal, because humans remain in control of the animals' lives. Still, the chickens have been deliberately placed in an enclosure not only for protection and observation but also – unlike in the chicken industry that keeps them hidden – so that they remain fully visible.

Lieneke Hulshof
curator *We Live Here Too*

We Live Here Too

Hedge House

Bart Houwers, *Under the Skin*, 2025
Instructietekening · Instruction drawing

Curator
Lieneke Hulshof (*We Live Here Too*)
Xander Karskens (*Hidden Messages*)

Projectleider · *Project manager*
Lisa Alzer

Tekst · *Text*
Manon Berns
Lieneke Hulshof
Xander Karskens

Vertaling · *Translation*
JLC Coburn

Ontwerp · *Design*
Remco van Bladel / Studio for Graphic Design
and Typography

Druk en lithografie · *Printing and lithography*
De Raddraaier SSP, Amsterdam

Tentoonstellingsopbouw · *Exhibition installation*
Roel Knappstein, Charlotte Koenen,
Bo Oudendijk, Carmen Vollebergh

Met dank aan · *With thanks to*
Patrons and Friend Circle en alle vrijwilligers van
buitenplaats Kasteel Wijlre · *and all volunteers of*
Kasteel Wijlre estate

Buitenplaats Kasteel Wijlre ontvangt structurele subsidie van het Mondriaan Fonds, de Provincie Limburg en Gemeente Gulpen-Wittem. Het Elisabeth Strouven Fonds is eigenaar van landgoed Kasteel Wijlre en draagt zorg voor het onderhoud. Stichting buitenplaats Kasteel Wijlre is verantwoordelijk voor de exploitatie, de culturele programmering van tentoonstellingen en projecten en het onderhoud van de Tuin / *Kasteel Wijlre estate receives a structural subsidy from the Mondriaan Fund, the Province of Limburg and the Municipality of Gulpen-Wittem. The Elisabeth Strouven Fund is owner of Kasteel Wijlre estate and is responsible for its maintenance. The Kasteel Wijlre Estate Foundation is responsible for the exploitation, the cultural programming of exhibitions and projects and the maintenance of the Garden*

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

FONDS21

het
cultuurfonds

buitenplaats KASTEEL WIJLRE estate
Kerkpad 1, 6321 PX Wijlre
www.kasteelwijlre.nl

Geopend van woensdag t/m zondag
van 11:00 – 17:00 uur ·
Open Wednesday – Sunday, 11 am – 5 pm